

Казак К. І.,

*аспірант кафедри публічного управління,
туризму та готельно-ресторанної справи
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ, Україна*

ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ В УМОВАХ ДЕОКУПАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ АР КРИМ

Автономна Республіка Крим є стратегічно важливим регіоном України з величезним туристичним потенціалом. Однак, окупація Криму беззаперечно спричинила та спричиняє значні зміни в структурі туристичної галузі, що вимагає ефективної стратегії реінтеграції та розвитку. В умовах глобалізації необхідно не тільки відновити туристичну інфраструктуру, але й забезпечити її інтеграцію до світового туристичного ринку, визначити механізми публічного управління, які сприятимуть ефективній реінтеграції туристичної галузі Криму в загальноукраїнський і міжнародний контексти з урахуванням викликів глобалізації.

Перш за все, необхідно проаналізувати наслідки окупації для туристичної галузі Криму. До них можливо віднести руйнування частини туристичних об'єктів, зниження якості сервісу та обмеження доступу до природних і культурних пам'яток, занепад транспортної інфраструктури та логістики, порушення екологічної рівноваги через неконтрольовану експлуатацію природних ресурсів.

Наведені наслідки дозволяють окреслити проблеми та виклики, що постануть перед публічним управлінням у сфері туризму в умовах деокупації. Основними економічним та інституційними викликами є втрата міжнародних партнерів і туристичних потоків через санкції, дефіцит інвестицій та обмежений доступ до сучасних технологій, недовіра міжнародних туристичних організацій та обмежена співпраця з міжнародними ринками. Також, не можна ігнорувати проблеми безпеки та іміджеві ризики, особливої уваги серед яких потребують необхідність забезпечення стабільності та безпеки туристів після деокупації та формування нового бренду Криму як безпечного туристичного регіону.

За наведених умов, визначальну роль у процесі трансформації туристичної галузі відіграють науково-навчальні інституції. В науковому аспекті це, перш за все, дослідницькі ініціативи та співпраця з міжнародними партнерами: формування аналітичних центрів для розробки

стратегій туристичного розвитку, дослідження найкращих світових практик відновлення туристичних регіонів після конфліктів, організація наукових конференцій, семінарів та круглих столів щодо трансформації туризму в Криму. По-друге, це створення інформаційних та освітніх проєктів. Зокрема, запуск просвітницьких кампаній про туристичний потенціал Криму після деокупації, розробка мобільних додатків та інтерактивних платформ для туристичної освіти та промоції регіону. Навчальний аспект охоплює підготовку нових кадрів для туристичної сфери, запровадження спеціальних навчальних програм у галузі туризму, менеджменту та маркетингу, створення можливостей для навчання та стажування майбутніх фахівців у провідних міжнародних установах.

В розрізі публічного управління сталому розвитку туризму в Криму сприятимуть такі стратегії, механізми та моделі: відновлення законодавчої бази (адаптація законодавства України до європейських стандартів у сфері туризму, розробка спеціальних державних програм підтримки туристичної галузі Криму, гармонізація регіональної політики з національними та міжнародними стандартами сталого туризму); державно-приватне партнерство як основа відновлення інфраструктури (залучення приватних інвесторів через прозорі тендери та міжнародні гранти, відновлення готельного бізнесу, санаторно-курортних об'єктів та рекреаційних зон, розвиток сучасних цифрових платформ для бронювання та туристичних сервісів); використання інноваційних технологій в управлінні туризмом (впровадження «розумних» цифрових платформ для моніторингу туристичних потоків, використання big data та штучного інтелекту для прогнозування туристичних трендів, інтеграція технологій віртуальної реальності (VR) для промоції туристичних маршрутів).

Залучення міжнародного досвіду та інтеграція Криму в глобальну туристичну систему можлива через використання інструментів міжнародного маркетингу та брендингу (формування нового туристичного бренду Криму через міжнародні PR-кампанії, впровадження екологічних та культурних проєктів для покращення іміджу регіону, активна участь у світових туристичних виставках та ярмарках); співпрацю з міжнародними туристичними організаціями (інтеграція Криму до світових туристичних асоціацій, підписання меморандумів про співпрацю з провідними туристичними агентствами та платформами); розвиток сталого туризму в регіоні (впровадження міжнародних екологічних стандартів у туристичній галузі, використання практик «зеленого туризму» та популяризація екотуризму, збереження унікальної кримської культури через розвиток етно- та гастротуризму).

Аналітики зазначають, що «об'єкти культурної спадщини можуть бути орієнтирами для гармонійного містобудування, центрами тяжіння для туристичного бізнесу і культурних індустрій, джерелом розвитку інфраструктури населених пунктів і створення нових робочих місць.

Об'єкти культурної (тим паче археологічної) спадщини, на відміну від інших елементів матеріального оточення людини, в разі їх критичного чи остаточного руйнування відновити неможливо, тобто втрати у цій сфері є незворотними. Тому заходи зі збереження культурної спадщини не можна відкладати до «кращих часів» [2, с. 37].

Як пояснюють дослідники «вивчення досвіду різних країн показує, що розвиток туризму багато в чому залежить від того, як на державному рівні сприймається ця галузь. Будь-яка держава для того, щоб отримувати від туристичної індустрії доходи до бюджету, повинна спочатку вкладати кошти в розвиток інфраструктури, підготовку програм розвитку туризму на різних територіях, навчання кадрів для роботи у сфері туризму, а також займатися організацією просування національного туристичного продукту на різних ринках» [1, с. 155].

Підсумовуючи, слід зазначити, що трансформація механізмів публічного управління туристичною галуззю Криму має відбуватися в рамках комплексної стратегії, яка поєднує економічні, правові, освітні та міжнародні аспекти. Важливою складовою успішного розвитку є співпраця державних органів, приватного сектору, наукових установ та міжнародних партнерів. Глобалізаційний контекст відкриває нові можливості для інтеграції Криму у світовий туристичний простір, що сприятиме його сталому розвитку та відновленню після деокупації.

Список використаних джерел:

1. Грабар Н. С. Вплив туризму на міжнародні економічні відносини країн світу. *Публічне управління XXI століття: в умовах гібридних загроз* : збірник наукових матеріалів XXII Міжнародного наукового конгресу. (Харків, 27 квітня 2022 р.). Харків, 2022. С. 154–156.

2. Гуманітарна політика в Україні: Виклики та перспективи (біла книга) / О. О Сінайко та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Каплан, Ю. А. Тищенко. Київ, 2020. С. 37.